

Med anledning häraf tillåter jag mig föreslå,

det Riksdagen underdånigst anhåller det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästkommande Riksdag framlägga förslag till *Lag angående plågsamma försöks anställande på lefvande djur i och för vetenskapliga ändamål.*

Stockholm den 26 Januari 1884.

C. M. Björnstjerna.

N:o 73.

Af Herr Friherre A. E. Nordenskiöld: Om anvisande af medel för uppköp af etnografiska föremål under fregatten Vanadis verldsomsegling.

Bland de vetenskaper, hvilka under senare tider tilldragit sig synnerlig uppmärksamhet, intager etnografien ett framstående rum. Allt som rör kunskapen om människan sjelf måste för henne vara af högsta intresse, och vi kunna icke anse oss hafva någon sann kännedom om våra egna och våra förfäders kulturtillstånd, seder, bruk och föreställningssätt, innan vi lärt känna och med våra jemfört andra på olika grader af kultur-utveckling varande folks tillstånd, seder, bruk och föreställningssätt. Resebeskrifningar och främmande folks historia lemna vid detta studium visserligen en ledning, men det är vid denna forskning som vid all annan, att utan åskådningmateriel blir den ytlig och ofullständig samt den derigenom vunna uppfattningen skef och osann.

Det hör derföre till en nödvändig komplettering af de rika samlingar vi i Sverige ega af inhemska husgeråd, vapen, klädedrägter, redskap, prydnader m. m. d. så väl från förhistoriska som från senare tider att vi äfven skaffa oss en god samling af dylika saker äfven från utomeuropeiska folk.

En icke obetydlig etnografisk samling finnes också redan under Vetenskapsakademiens vård, men då intet årligt anslag lemnats för dess tillökning och komplettering, så har den under tidernas lopp blifvit påfallande ensidig och ofullständig. Några länder äro der temligen väl representerade, medan åter nästan alla hithörande samlingar från vissa andra länder saknas.

Det skulle därför vara stor skada, om icke det tillfälle till denna samlings ökande och komplettering skulle begagnas, som lemnats derigenom, att Kongl. Maj:t tillåtit och gjort det möjligt för en vetenskapsman, Doktor Hjalmar Stolpe, som särskildt egnat sig åt etnografiens studium, att åtfölja fregatten *Vanadis* på dess verdensomsegling. Det förefaller också högst oegentligt och skulle säkert så väl utom som inom vårt land väcka uppseende, om denne i sitt fack framstående vetenskapsman, medan han på svenska statens bekostnad företoge en dylik resa och öfverallt, der fregatten kommer att uppehålla sig, gjorde sig underrättad om de etnografiska föremål som förefinnas, af brist på för ändamålet afsedda medel endast kunde göra få och obetydliga inköp.

Orsaken dertill att Kongl. Maj:t ej med anledning af fregatten *Vanadis* verdensomsegling af Riksdagen begärt något anslag till uppköp af etnografiska föremål kan ej hafva varit någon annan än den, att det varit Kongl. Maj:t bekant, att ansträngningar gjordes af ett härvarande sällskap för antropologisk och geografisk forskning att genom gåfvor af enskilda erhålla tillräckliga medel för de uppköp, som af Doktor Stolpe borde göras. Dessa ansträngningar hafva tyvärr endast i ringa mån lyckats, så att till dato ej influtit mer än 3,700 kronor, hvartill torde komma genom ytterligare insamling inbragta högst 800 eller tillsammans 4,500 kronor.

Den gåfva en enskild person lemnat, för att sätta en fotograf i stånd att medfölja fregatten, står ej i samband med här angifna ändamål.

Doktor Stolpe beräknade sjelf före sin afresa, att den summa han minst borde medföra, måste, för att något så när motsvara behofvet, beräknas till 18,000 kronor eller 13,500 kronor mer än det belopp som insamlats af enskilda.

Med anledning häraf får jag hemställa,

att Riksdagen måtte för uppköp af etnografiska föremål under fregatten *Vanadis* verdensomsegling ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 13,500 kronor.

A. E. Nordenskiöld.